

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 243/2025 rd

### Svar på skriftligt spørgsmål om att ta hänsyn till föräldraskap bland reservister

#### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 243/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Atte Harjanne /gröna:

Vilka åtgärder vidtar regeringen för att lagstiftningen om reservister och tolkningen av den ska ta bättre hänsyn till föräldrar till små barn än vad är fallet i dag?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 127 § i grundlagen är varje finsk medborgare skyldig att delta i fosterlandets försvar. I fråga om män och kvinnor som fullgjort frivillig militärtjänst uppfylls ovan nämnda skyldighet genom militärtjänst. Bestämmelser om militärtjänsten, dess tillämpning och de rättigheter och begränsningar som är förenade med den ingår i värnpliktslagen (1438/2007).

Flera punkter i värnpliktslagen behandlar orsaker till att en värnpliktig kan befrias från tjänstgöring helt eller för viss tid. Vanligtvis gäller grunderna för befrielse den värnpliktiges fysiska eller psykiska hälsotillstånd, ekonomiska situation, familjesituation eller samhällseliga förtroendeuppdrag. Grunden för förordnande till tjänstgöring är i samtliga fall den värnpliktiges tjänsteduglighet.

I bakgrunden till spørgsmålet fästs uppmärksamhet vid att befrielse från tjänstgöring vid mobilisering av en värnpliktig reservist inte har föreskrivits på grundnivå, fastän grunder för att befrias från exempelvis extra tjänstgöring ingår i lagen (84 §). Trots detta är det mycket osannolikt att båda föräldrarna till minderåriga barn förordnas till tjänstgöring mot deras vilja. Med stöd av 26 § 3 mom. i värnpliktslagen kan en värnpliktig begära ett beslut om sin tjänsteduglighet, varvid den värnpliktige på basis av en helhetsbedömning som görs med stöd av lagen för viss tid kan befrias från sin tjänstgöringsskyldighet av familjerskäl (t.ex. tjänsteduglighetsklass E eller med tillämpning av 84 §). Försvarsministeriet har inte fått kännedom om några fall där en värnpliktig reservist skulle ha anmält sig till kompletterande civiltjänstutbildning ("lämnat reserven") på grund av vården av sina minderåriga barn. Vidare förmodar försvarsministeriet att en myndig kvinna som på grundval av frivillig militärtjänst är värnpliktig vid ansökan om tjänstgöring är förtrogen med plikterna i anslutning till den.

Den lagberedningsgrupp vid försvarsministeriet som bereder en omarbetning av värnpliktslagen behandlade vid sitt möte i juni (2025) för första gången båda föräldrarnas tjänstgöring vid mobilisering. Arbetsgruppen identifierade en diskrepans i lagen mellan exempelvis de exakta grunderna för befrielse från extra tjänstgöring och motsvarande för tjänstgöring vid mobilisering. Arbetsgruppen konstaterade dock att det redan i den nuvarande lagstiftningen finns grunder för att för viss tid befria värnpliktiga som är vårdnadshavare till minderåriga barn, även om det för enhetlighetens skull kan vara ändamålsenligt att föra in dem även i den egentliga lagtexten. På grundval av riktlinjerna från mötet undersöker Försvarsmakten om beslut i ärendet kan fattas utifrån dess egen normstyrning eller om styrningen behöver fastställas på författningsnivå.

Försvarsministeriet delar det bekymmer som framförs i bakgrunden till spørgsmålet när det gäller mobilisering av den prestationsdugliga reserven och dess inverkan på enskilda värnpliktigas beslut. Försvarsministeriet betonar att rådande praxis redan nu möjliggör tidsbegränsad befrielse från tjänstgöring vid mobilisering, och att försvarsförvaltningen inte har något behov av eller planer på att skärpa eller ändra dessa. Om det på basis av utredningsarbetet anses ändamålsenligt att i lagstiftningen separat införa grunder för befrielse av värnpliktiga som är vårdnadshavare för ett minderårigt barn, strävar man efter att göra det i samband med att värnpliktslagen revideras.

Helsingfors 3.9.2025

Försvarsminister Antti Häkkinen